

**UCHWAŁA NR LXVIII/866/2023
RADY MIEJSKIEJ W NIDZICY**

z dnia 30 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2023-2025

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 roku, poz. 559 ze zm.) oraz art.176 pkt 1, art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022r. poz.447 ze zm.) Rada Miejska w Nidzicy uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2023-2025” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nidzicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Tadeusz Danielczyk

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2023-2025

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nidzica na lata 2023-2025 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r.

Zgodnie z art.176 pkt 1 cytowanej wyżej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Stworzenie takiego programu, ukierunkowanego na określone działania, pozwoli na uruchomienie aktywności mającej wspierać rodziny i zapobiegać dysfunkcji w społeczności lokalnej. Program ten skupia się na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku, poszerzenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych utratą swoich naturalnych funkcji, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Planowane w ramach Programu działania uwzględnia możliwości rodziny i jej zdolność do przewyższania problemów. Działania, wskazane w programie, które są kierowane do rodzin, jednocześnie są działaniami na rzecz całego środowiska, a wspieranie rodziny przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całym społeczeństwie.

Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowana winna być we współpracy ze środowiskiem lokalnym. Wspieranie rodziny winno odbywać się za zgodą rodziny oraz przy jej aktywnym udziale.

Formy pracy z rodziną:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacja,
- organizowanie dla rodzin wszelkiego rodzaju wsparcia, m.in. zajęcia grupowe,
- pomoc prawna.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówi, że rodzinie, która ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać przyznany asystent rodziny. Zadania asystenta rodziny zostały szeroko opisane w art.15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podstawy prawne działań ujętych w Programie

- ustawa ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

-ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

-ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Adresaci Programu

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Nidzica, a w szczególności rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodzina to podstawowe środowisko rozwoju i funkcjonowania każdego człowieka. Rodzice to pierwsi nauczyciele dziecka, na których spoczywa obowiązek świadomego kształtowania postaw, przekazywania systemu wartości i tradycji. Socjalizacja dziecka stanowi podstawę jego funkcjonowania w życiu, dlatego ważne jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju.

Praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych. Działania skierowane są na zapewnienie dziecku bezpieczeństwa oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, by zapewnić optymalne warunki do prawidłowego rozwoju oraz podnieść jakość życia rodziny.

Diagnoza społeczna

Punktem wyjścia do określenia założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy.

Z analizy tej wynika, że w roku 2022 z pomocy społecznej skorzystało 748 rodzin. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, niezbędnych do udzielenia pomocy finansowej zawiera Tabela Nr 1- Powody przyznania pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy w 2022 roku.

Tabela Nr 1. Powody przyznawania pomocy

<i>Powód trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinie</i>
Ubóstwo	108	176
Bezdomność	17	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	260
Wielodzietność	40	229
Bezrobocie	119	297
Niepelnosprawność		

	168	263
Długotrwała lub ciężka choroba	428	770
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	87	384
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	55	197
– rodzina niepełna		
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	44	255
– rodzina wielodzietna		
Alkoholizm	31	51
Narkomania	5	9
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	12	15
Zdarzenia losowe	2	2
Sytuacja kryzysowa	0	0
Przemoc w rodzinie	4	8

Źródło: Opracowanie własne MOPS

Dominującym powodem przyznawania świadczeń pomocy społecznej w roku 2022 była długotrwała lub ciężka choroba (428). Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania świadczeń były: niepełnosprawność (168) oraz bezrobocie (119).

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych nie jest problemem dominującym, musi jednak być traktowana priorytetowo, gdyż w głównej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców naszej gminy.

Tabela nr 2- liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2020-2022

Rodzaj świadczenia	Ilość zrealizowanych świadczeń		
	2020	2021	2022
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	1.698	1.430	1.311
Zasiłki pielęgnacyjne	630	595	593
Świadczenia pielęgnacyjne	100	115	135
Specjalny zasiłek opiekuńczy	35	25	14
Zasiłek dla opiekuna	17	10	6
Becikowe	106	118	100
Świadczenie rodzicielskie	106	104	87
Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000zł	1	3	2
Skł. na ubez. społ.-świadczenie pielęgnacyjne	730	805	955
Skł. na ubez. zdrowotne-świadczenie pielęgnacyjne	432	433	485
Skł. na ubez. społ.-specjalny zasiłek opiekuńczy	286	169	83
Skł. na ubez. zdrowotne-specjalny zasiłek opiekuńczy	219	173	81
Skł. na ubez. społ.-zasiłek dla opiekuna	100	49	34
Skł. na ubez. zdrowotne-zasiłek dla opiekuna	65	35	14
Fundusz alimentacyjny	132	154	139

Źródło: MOPS Nidzica

Widać, iż liczba świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego zdecydowanie zmniejsza się. Oznacza to, że dochody mieszkańców gminy wzrastają. Wzrasta natomiast liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, czyli osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i wymagających opieki.

Tabela nr 3 -Mieszkańcy gminy Nidzica z uwzględnieniem liczby dzieci w latach 2020-2022.

Mieszkańcy gminy Nidzica(zameldowani)	2020	2021	2022
Mieszkańcy ogółem	20417	20041	19833
Dzieci 0-12 lat	2594	2483	2388
Dzieci 13-18 lat	1251	1219	1266

Źródło: UM w Nidzicy

Tabela nr 4-Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2022,

Poszczególne lata	2020	2021	2022
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy Nidzica	34	30	31

Źródło: MOPS Nidzica

Analizując zapisy powyższej tabeli można stwierdzić, że liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej pozostaje na podobnym poziomie. Zapisy ustawy o wspieraniu rodziny w systemie pieczy zastępczej wskazują, że Gmina ponosi wydatki w wysokości:

-10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

-30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

-50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Rodziny, u których stwierdza się problemy z wypełnianiem funkcji wychowawczych obejmowane są pomocą asystenta rodziny. Ilość tych rodzin wzrasta, co powoduje również konieczność tworzenia kolejnych etatów dla asystentów rodziny.

Tabela nr 5- Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2020-2022.

Poszczególne lata	2020	2021	2022
Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny	15	15	24

Źródło: MOPS Nidzica

Założenia Programu

Cel główny programu

Celem głównym Programu jest udzielenie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom zamieszkującym na terenie Gminy Nidzica w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin.
2. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

Działania zmierzające do realizacji celów

-regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych,

-profesjonalna praca socjalna z rodziną,

-systematyczna współpraca instytucji działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka,

- wspieranie rodzin w przewyżnianiu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- poradnictwo specjalistyczne,
- usługi asystenta rodziny,
- prowadzenie placówek Wsparcia Dziennego,
- pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin ubogich,
- jednorazowe świadczenie dla rodzin wynikające z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- wsparcie interdyscyplinarne rodzin,
- organizowanie zajęć dla rodzin potrzebujących wsparcia,
- podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników socjalnych, poprzez udział w kursach, szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

Zasoby instytucjonalne

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy,
- Placówki Wsparcia Dziennego z terenu Nidzicy,
- Placówki oświatowe z terenu z terenu gminy Nidzica,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nidzicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy,
- Sąd Rejonowy w Nidzicy, Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Wydział Karny,
- organizacje pozarządowe.

Koordinator Programu

Realizacja Programu będzie koordynowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy.

Przewidywane efekty realizacji Programu

- zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką pieczy zastępczej,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci do rodziny,
- zmiana postaw społecznych,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- wzrost poczucia wartości członków rodziny,
- ograniczenie dysfunkcyjności rodzin,

- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi,
- pomoc rodzinom w sytuacji urodzenia ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka.

Źródła finansowania Programu

Środki na realizację programu mogą pochodzić z następujących źródeł:

- budżet Gminy,
- dotacje z budżetu państwa,
- środki zewnętrzne.

Sprawozdawczość realizacji Programu

W terminie do 31 marca każdego roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie roczne z realizacji Programu oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań zawartych w Programie.

Monitoring i ewaluacja Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatków środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Podsumowanie

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Nidzica oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy.